

PROPRIETAR - DIRECTOR

Dr. AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
invoială

Unitatea

REDACTOR

Prof. DUMITRU NEDA

Foaie înscrisă în Registrul de
publicații al Trib. Târnava-Mică
sub Nr. 2-1938.

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească — Apare în fiecare Sâmbătă

Cu gândul la viitor

(+). Incetarea din viață a Pontificelui Roman Pius XI înseamnă doliu universal. Nu numai națiunea italiană și polonă îl jlesc ca pe unul dintre cei mai mari bărbați ce le-a trimis, spre al lor bine, Pronia cerească, în ceasuri de grea încercare, ci întreagă lumea de bine, dela margini la margini. Camera franceză, ca și Marele Consiliu fascist, și-au suspendat ședințele în semn de doliu la primirea știrii despre moartea Suveranului Spiritului din Cetatea Vaticanului. Regi și căpetenii de state din toate părțile lumii n'au întârziat să aducă la cunoștința celui ce se află acum în fruntea treburilor Vaticanului, durerea de care-s cuprinși în fața tristului eveniment. Maj. Sa Regele Carol II al României e între cei dintâi suverani ce și-au exprimat condoleanțele din acest prilej (primul, în seria publicată de Osservatore Romano, e regele Vittorio Emanuel al Italiei; imediat urmează Regele nostru, apoi George al Angliei). — *Telegrafiază Suveranul Român: Je prie Votre Eminence de recevoir les condoleances les plus sinceres et plus affligées que j'envoie à la chrétienne catholique pour la perte du grand Pontife qui fut Pius XI — CAROL II. Impunător de demnă, Biserica ortodoxă a Greciei în parte și ea la durerea celei catolice, rânduină rugăciuni publice și reliefând, prin cuvântări ocazionale, figura mare a defunctului. Ba chiar și Hitler s'a aliat acestui doliu universal, iar pe șeful cancelariei Reichului și pe cel al Reichstagului s'a arborat steagul negru.*

Biserica noastră, care are atâtea motive de a se închina memoriei Vicarului Domnului ce și doarme, din 10 febr. c, somnul dreptilor, a luat și ea măsurile de lipsă ca pomenirea lui să se facă în tot cuprinsul Provinciilor Mitropolitane, cu toată pietatea. I. P. S. pâr. Mitropolit Alexandru a dat o pastorală ocazională care să fie citită în toate bisericile și a dispus ca în fiecare parohie să se slujească, într-o zi cât mai apropiată, câte o sf. liturghie și un parastas pentru odihna sufletului marelui Pontific Pius XI. La fel au rânduit și ceilalți ierarhi ai noștri.

Și s'a mai luat o măsură: să se facă rugăciuni publice în cari (cum precizează cercularul blăjan) „să se ceară dela Părintele îndurător, ca luminând mințile Inaltului Colegiu electoral al Cardinalilor, să ne dăruiască un urmaș al Sfântului Petru, vrednic de marele dispărut și de timpurile excepționale, prin cari trecem“.

Adevărat: Pius XI a fost un uriaș, și e ceva înfricoșat să calci în urmele unui astfel de înaintaș. Iar vremile sunt din cale afară tulburi și la toate încrucișările de drumuri pândesc primejdii Glasuri de Hristoși mincinoși cu pretenții de mântuitori ai neamurilor și răzmași pe forța brută și violente, se aud tot mai des și mai insistente, zăpăcind mințile și sălbătăcind moravurile. Haosul e în continuă creștere și spectrul anarhiei ce vrea să cuprindă o lume din care a fost scos Hristos și morala sa, e tot mai conturat și mai aproape. Și cine-z mai chemat și mai autorizat de putere mai presus de lume, să fie îndrumător luminat și sigur omenimii în aceste vremuri tulburi și nesigure, decât Vicarul Domnului? — Da. Ategera noului Papă e un act de însemnătate epocală pentru istoria omenirii. Domnului să ne rugăm cu tot focul inimii ca să fie ales cu adevărat cel dorit și de Domnul și de lumea ce se află la o răspântie ce i poate fi fatală. Vtno, Doamne Isusel!

Moment deciziv

Chestiunea serbărilor naționale în fază nouă — Degradarea oficială a Bisericii noastre — Ni-se impun hotăriri grave

(*) Încă odată supărătoarea chestiune a serbărilor naționale. Credem că pentru ultima oară. Situația s'a lămurit, durere, în așa măsură încât epoca articolelor de gazetă și a memoriilor către guvern trebuie s'o socotim încheiată. Am ajuns la frângerea pâinii. Ori ni se va face dreptate, ori va trebui să luăm singuri măsurile potrivite pentru apărarea drepturilor și demnității noastre.

Constituția e clară: Biserica ortodoxă și cea greco-catolică română sunt „biserici naționale“. E firesc și drept să fie așa. Fiindcă aceasta e realitatea. — De aici concluzia firească: ele trebuie tratate la fel, pe picior de egalitate tocmai sub acest raport: cel național. Din alte puncte de vedere, a sprijinului material etc., aceeași Constituția prevede „o deopotrivă protecțiune“ pentru toate cultele istorice. Dacă decretarea de „biserică națională“ are și un conținut oarecare în afară de titlu, apoi nu poate fi altul decât acesta: dreptul de a prezida momentele cu caracter național, de a sfinți serbările naționale și de a se împărtăși, cu aceste prilejuri, de onorurile naționale. Expresia nu are și nu poate avea alt cuprins. — Repetăm însă: această îndreptățire este egală pentru cele două biserici cari, amândouă, sunt decretate, în același text, „biserici naționale“.

La început așa a fost și realitatea, cum cerea legea și dreptatea. Dar prea puțină vreme. În curând a început marea goană împotriva Bisericii noastre. Între mijloacele prin care neodihniții sfărmațori de „peceți“ au crezut că pot slăbi puterea noastră de rezistență a fost și acesta: umilirea sistematică a Bisericii noastre cu prilejul serbărilor naționale. Punerea în umbră a ei la marile solemnități patriotice — așa se nădăjduia — va sdruncina credința și statornicia mulțimilor noastre, care vor alerga pe capete în brațele primitoarei „biserici de stat“, căreia i se cuvine, numai ei, toată gloria pământească și toată podoaba autorităților publice.

Socoteala s'a dovedit greșită, stăruința însă pe drumul apucat s'a făcut tot mai îndârjită, din an în an. Și din an în an rezultatele s'au făcut tot mai simțite. Incetul pe incet, fără a se modifica legile, s'a schimbat cu totul realitatea. În fapt, Biserica noastră a încetat a mai fi considerată națională și a fost trecută în rândul cultelor minoritare.

De prisos să mai repetăm fazele acestei metamorfoze. Lucrurile sunt în deoște cunoscute. Și se știe și străduințele depuse pentru îndreptarea răului: intervenții și memoriile ale E-

piscopatului, ale congreselor diferitelor asociații etc. Toate au rămas zadarnice. Am mers fără întrerupere din rău în mai rău.

Rând pe rând a căutat să se dea și un temel oficial, scris, realității care s'a creat prin abuz. Cea dintâi armata a ordonat participarea trupelor, cu prilejul serbărilor pomenite, numai la serviciul dela biserica ortodoxă. — A urmat ministerul cultelor care, prin ord. Nr. 28210-1938 dispune același lucru pentru toți funcționarilor publici. — Se credea că de-acum s'a terminat. Mai mult ce putea să se ordone? Totuși mai era ceva. Lucruri pe care nu ne vine să le credem nici acum, că le vedem cu ochii „Toți președintele, fără deosebire de confesiune, sunt obligați, în sărbătorile naționale, a lua parte la Te-Deumuri numai la Biserica dominantă“. — Mai departe: Directiva Nr. 2 din acest an, dată de „Straja Țării“ dispune: „Unitățile străjerești cari iau parte la diferite solemnități, Te-Deumuri, merg în întregime acolo unde este și oficialitatea. Nu se fragmentează sub nici un motiv“. — Așadară copiii noștri, crescuți în școli ținute cu bani de-al credincioșilor noștri, sunt siliți de Stat să participe la serviciile divine ale altui cult. Este lesne de înțeles opera de distrugere sufletească, de indiferentism religios ce se propovăduiește prin astfel de siluire a conștiințelor contrară oricărui drept și oricărui interes de stat bine priceput.

Și tot nu s'a isprăvit. De-curând ne-a fost dat să citim în gazete încoronarea întregii acțiuni, care sfidează deopotrivă dreptatea și constituția. Se zice că s'ar fi dat un jurnal al consiliului de miniștri, care totalizează și completează dispozițiile răslețe din trecut. Toate cultele sunt obligate, prin acest jurnal, să officieze servicii religioase la solemnitățile naționale și la cele ale familiei domnitoare. Toți șefii autorităților de stat, județ și comună, precum și, cei ai instituțiilor depinzând de acestea, asemenea și comandantul celei mai mari unități din garnizoană „vor participa la serviciul religios ce se va officia la biserica ortodoxă“. Dacă se prescrie participarea „în corpore“, atunci, firește, același lucru îl vor face toți funcționarilor. „La bisericile sau casele de rugăciuni ale celorlalte culte vor participa delegați...“ Aceeași dispoziție pentru: trupa subarme, precum și pentru președintele. — Mai mult decât atât, și mai mult decât toate exceplele din trecut: „Elevii școlilor de Stat vor participa în corpore la solemnitatea dela biserica ortodoxă“. Toți, fără deosebire. La celelalte biserici se vor trimite delegațiuni.

Nu mai continuăm și nu mai comentăm. Fixăm încă odată situația:

a) In jurnalul Consiliului de miniștri Biserica unită, care în Constituție e una din cele două la fel de „Naționale“, nu există. — E trecută simplă în rândul „bisericilor și caselor de rugăciune ale celorlalte culte...“ la cari se vor trimite mici delegațiuni, etc.

b) Nu numai funcționarii, ci și copiii noștri, tineretul întreg: premilitarii, străjerii și, mai cuprinzător, toți elevii școlilor de stat, vor fi duși cu sila la slujbele bisericii ortodoxe. Chiar și acolo, unde ortodoxia nu are decât o mică capelă improvizată, iar noi avem biserici impunătoare, în care de veacuri credința creștinească s'a vestit împreună, împletită și înfrățită cu flacăra românească!

c) In privința acestei siluri de conștiință la care este supus tineretul, stăm mai rău azi decât minoritarii. Ei cel puțin își cresc copiii în școli confesionale, elevii cărora pot participa la serviciile bisericii căreia aparțin.

Lucrurile sunt limpezi. Statul ține să ne scoată din comunitatea națională și, abuzând de puterea sa, supune la nedreaptă siluire conștiințele tineretului nostru. — Am ajuns astfel la o răspântie, care ne silește la deciziuni mari. Eroice, dacă trebuie. Avem convingerea sigură că răspunsul nostru nu va întârzi. Vom cere dreptate. Și dacă nu ni-se va da, vom lua singuri măsurile cerute de demnitatea și de interesele Bisericii noastre!

Doliul unei lumi la moartea Papei Pius XI. Stingerea din viață, a celui ce a fost *Papa Pius XI*, a provocat emoție de durere în lumea întreagă. Cercuri bisericesti și politice, catolice și necatolice.

Franța politică a fost între cele dintâi puteri ce-a adus, îndușător, elogii Suveranului defunct, din Cetatea Vaticanului. In dimineața zilei morții Papei, d. *Herriot*, președ. Camerii Franceze, a ținut să facă mărturisirea ascultată cu răsuflarea reținută: „Camera franceză, sensibilă la măreția morală mai mult decât la oricare altă formă de măreție, se înclină cu respect și recunoștință înaintea Pontifului care a dat întregul său înțeles evanghe-

lismului, care a apărat drepturile spiritului împotriva pretențiilor materiei și care rămâne, după tradiția marilor Papi, unul din cei mai înalți și cei mai curați reprezentanți ai acestei puteri de neînvinș: conștiința“. — La rândul său d. *Daladier*, premierul francez, a declarat că „Franța întreagă va păstra amintirea acestui mare Pontif, care și-a consacrat viața pentru unirea universală a tuturor oamenilor, oricare ar fi deosebirile de rasă, de credințe sau de naționalitate, pentru ca și unii și alții, printr'o sforțare comună, să asigure în această lume domnia spiritului de caritate, de dreptate și de pace. Intreaga Franță se asociază azi doliului care lovește catolicismul“.

Indepărtata *Americă necatolică* prin d. *Hull*, ministrul de externe al Statelor-Unite, și-a tălmăcit, telegrafic, jalea ce o simte la știrea acestei morți: „Președ. Roosevelt dorește să vă exprime condoleanțele sale profunde cu prilejul morții Sanctității Sale Papa Pius XI. Mărinimia sa, zelul lui pentru pace și toleranța lui l-au câștigat inimile tuturor raselor și tuturor credințelor. Știrea morții sale a produs o durere adâncă în inimile tuturor americanilor.“

Biserica anglicană n'a rămas nici ea din acest doliu universal. Adunarea acestei biserici întrunită în acea zi de Vineri la Londra, a păstrat un minut de tăcere, cu titlu de omagiu în amintirea Papei.

Arhiepiscopul de Canterbury, primatul Angliei, a rostit o alocuțiune elogiind amintirea Suveranului Pontif. El a spus între altele că Papa era un om de vastă cultură, însuflețit de cea mai sinceră și arzătoare caritate creștinească, care a susținut totdeauna cu demnitate și curaj imensa răspundere pontificală. In încheiere, arhiepiscopul de Canterbury a spus: „Ne vom aminti veșnic de sforțările făcute de Papa Pius XI pentru cauza păcii“.

Condoleanțele *guvernului român* le-a prezentat Excel. Sale Andrea Cassullo, nuntialul păpal, d. Broșu, dir. de cabinet al Sanctității Sale Patriarhul Miron, iar d. Grigore Gafencu, ministrul de externe, a expedat o telegramă de condoleanțe în numele acelui guvern. — Bulgaria, Albania, Ungaria, Elveția, Olanda, Belgia,

Grecia, Brazilia, Venezuela, Cehoslovacia, Anglia, Germania, și alte țări, din tot largul lumii, au făcut același lucru.

Un soldat al Bisericii. Presa română în absoluta sa majoritate, are cuvinte din cele mai elogiase cu privire la răposatul Papa Pius XI. O se facem spicului din acest scriitor reverențios. Aici reținem editorialul „*Timpul*“ (13 II. 39) scris sub titlul din fruntea acestui șire:

„A tăcut glasul care, în vâltoarea de dărimi omenești, striga drepturile și îndatoririle veșniciei spiritului, întruchipând conștiința morală a omenirii. Vreme de peste cincizeci de ani de sacerdoție, a luptat pentru ordinea morală pentru înălțarea omului spre treptele Dumnezeirii, împotriva rătăcirilor existenței umane pentru unirea tuturor în credința curată a creștinismului.“

Suveranul Pontif al cetății Sfântului Petru a urcat astfel treptele tronului măreț al suveranității universale a spiritului. Jalea cu care știrea despărțirii sale de cele pământestii fost primită pretutindeni în lume, este adăugătoare de prestigiul pe care viața sa, de acum înscrisă între „*Viețile Sfinților*“ și l-a înșiruit în sufletele tuturor.

Pius XI rămâne mare printre marii părinți ai împărăției catolice. Prin pacea de la Lateran, care a pus capăt conflictului cu Italia prin împăcarea puterii spirituale cu puterea temporală în atâtea țări, Pius XI se alătură celor mai străluciți principii ai bisericii.

Neostenit s'a străduit pentru mântuirea lumii, luptând împotriva răscolirilor de patimă sub orice înfățișare. S'a ridicat împotriva comunismului, dărâmat de credință și n'a crușat politica de dușmănie între națiuni, credințe, rase, nepotrivită cu menirea Evangheliei. A fost unul din slujitorii cei mai fierbinți ai ideii de pace între țări, de bună înțelegere între popoare.

Enciclicele sale, înțelepte teze de dreaptă îndrumare, au sfătuit cu aceeași adâncă cunoștință și caldă simțire, la unirea socială, prin înfrățirea claselor, prin împăcarea între patrocini și lucrători, prin luarea în seamă a tuturor nevoilor și prin îndepărtarea dela tot ce e n-

□ □ Foia „Unirii“ □ □

Biserica mântuitoare

— pentru a lămuri un suflet —

Pr. Dr. Ioan Stanciu

Dumnezeu e unul. Și fiindcă e unul o singură religie ne-a dat și ne-a poruncit s'o credem în mod integral: „Mergând învățați toate neamurile învățându-le să păzească toate câte am poruncit eu vouă“ (Mt. 28, 19—20). Și iarăși: „Celce va crede și se va boteza, se va mântui; iar cel ce nu va crede, se va osândi“ (Mc. 16, 16).

Credința însă nu e numai ceva abstract și ideal, ci e ceva concret și real: „Credința fără fapte, moartă este“ (Iac. 2, 27). Găsindu-ne însă în fața mai multor biserici creștine deosebite, deși Hristos una singură a instituit și aceea singură a rămas adevărată, iar cele cari au ieșit dintr'ansa, se zic ale lui Hristos, dar a sa credință integrală nu o au și nu o dau, trebuie să cercetăm spre binele nostru și să aflăm care este biserica cea adevărată a lui Isus și prin urmare care ne asigură mântuirea, prin faptul că ne dă credința și morală integrală și nemodificată a lui Isus, iar cu grația sfintelor sacramente ne ajută să fim creștini credincioși și morali cu adevărat.

Domnia Voastră însă vreți să știți numai

dacă Vă puteți asigura mântuirea, indiferent în o biserică sau alta. Caut să Vă satisfac, pe scurt însă, căci acest subiect l-am tratat altădată destul de pe larg. Mulțimea argumentelor identice însă nu mărește valoarea unui adevăr, ci îl evidențiază mai pe larg.

Cine ne-ar putea spune oare care este Biserica cea mântuitoare? Izvoarele credinții noastre sunt: Sf. scriptură și Sfinții Părinți, cari se bazează pe Sfânta Scriptură. Ca răspuns la întrebare pot aduna pe Sfinții Părinți: Ignatius, Ciprian, Atanasiu, Ieronim, Ambroziu, Augustin, Fulgențiu. Și fiindcă învățătura lor e identică, aduc răspunsul sf. Atanasiu, care pe lângă faptul sfințeniei vieții sale și pe lângă faptul că învățătura sa este aprobată de Conciliul V ecumenic dela Constantinopol, învățătura lui se află în unele cărți vechi ale bisericii ortodoxe, care întreit fapt ar trebui să pună pe gânduri pe orice ortodox, care cinstește pe sf. Atanasiu ca pe un sfânt, care recunoaște autoritatea Conciliului al V-lea ecumenic și care prețuiește cărțile vechi ale bisericii ortodoxe ca pe un tezaur al credinții vechi și adevărate.

1. *Psaltirea*, ed. Iași, 1790 cu blagoslovenia exachului Moldovei Ambrosiu, 1788—1792 (in Biblioteca Academiei Române București n. 538) pag. 3—6, foile liminare, are „*Simbolul aceluia dintru Sfinți Părintelul nostru Atanasie Patriarhul Alexandriei*“ la art. 1—2 astfel: „Celce vrea să se mântuiască, mai înainte de toate se

cade lui să ție credința catolică, pe care oricine nu o va păzi întreagă și fără prihană afară de toată nepriceperea, va pieri în veci. Iar art. 40 astfel: „Aceasta este credința catolică. Deci oricine nu o va crede cu credință adevărată, nu se va putea mântui“.

2. *Psaltirea*, ed. București 1830, cu blagoslovenia mitropolitului Ungro-Vlahiei, Grigorie 1823—1833 (in Biblioteca Academiei Române București n. 1495) pag. 3—5, are „*Simbolul sau spovăduirea întru sfinți a Părintelului nostru Atanasie, Patriarhul Alexandriei*, la art. 1—2 astfel: „Cel ce vrea să se mântuiască înainte de toate i-se cade lui să țină credința catolică, care dacă cineva nu o va ție întreagă și nemodificată, negreșit va pieri în veci“. Iar art. 40: „Aceasta este credința catolică pe care dacă cineva cu adevărat nesmintit nu o va crede, nu se va mântui“.

2. *Psaltirea Schelandă*, manuscris din 1440 (in Biblioteca Academiei Române București 449) publicat de I. Bianu, București 1889, pag. 525—530 și de Candrea, București, 1911, vol. II pag. 337, are art. 22: „Duhul sfânt de Tatăl și Fiul nezidit, nefăcut, nenăscut, alege întru ieșind, adecă purcezător“. Iar art. 40: „Așa este slăvită dreapta credință a creștinilor. Cel ce nu va ține acelea tare și vărtos, nu va dobândi spăsenie“.

4. *Manuscrisul miscelaneu* n. 452 in Biblioteca Academiei Române, București la pag. 664—665 are: „Expunerea mărturisirii credinței

dreptate. Plus XI aducea astfel, în frământarea veacului nostru, cugetul proaspăt al credinței celor dintâi creștini, al entuziasmului celor dintâi apostoli.

Judecata sa, necruțătoare din pricina vătărilor credinței, n'a fost pretutindeni și totdeauna plăcută.

Dar ea a fost pretutindeni și totdeauna primită cu respectul pe care și-l câștigase în sufletul popoarelor, această nobilă sânguină

de a aduce pacea între oameni și între semeni, în numele Domnului și potrivit Crezului veșnic.

În veacul care se fălește cu cuceririle materiei, Plus XI a făcut să răsune temelurile neclintite ale credinței. — Amintirea vieții sale sfinte va fi neplăcută, după cum nemăsurată este înălțimea la care a ridicat prestigiul Bisericii catolice în lume.

După moartea Papei

Cum se cârmuiește Biserica în sedisvacanță — Alegerea noului Pontifice

Tristul eveniment al săvârșirii lui Pius XI pune din nou în dureroasă actualitate chestiuni care de 17 ani n'au mai interesat pe nimeni. Ca totdeauna cu astfel de prilejuri, lumea se întreabă cu mult interes: cum se cârmuiește Biserica în timpul vacanței Scaunului papal și cum se face alegerea noului Vicar al lui Hristos? — Presa se grăbește să satisfacă curiozitatea generală, dând lămuriri după cea mai bună știință a sa. Care știință însă nu este totdeauna bună, cu adevărat. Ci de obicei mai mult ori mai puțin fantezistă.

Nu va fi deci de prisos să schițăm, cât mai scurt cu putință, un răspuns exact la întrebările de mai sus, care sunt acum la ordinea zilei.

Se crede și se scrie de regulă, că la moartea Papei puterea supremă bisericească trece automat asupra colegiului Cardinalilor, cam așa cum în anumite republici ea coboară asupra Consiliului de miniștri. — Părerea este greșită. Biserica fiind o monarhie cu caracter special, dispariția Monarhului produce în structura ei juridică o situație excepțională unică, pentru care nu găsim asemănare în constituțiunile civile.

La moartea Papei, mecanismul Curlei Rome se oprește brusc. „Inelul pescarului” și sigiliul cel mare al Cancelariei se sfarmă — semn al încetării puterii papale. Se sting au-

tomat oficiile Cardinalului secretar de stat, Card. Cancelar și al Card. Datar. Numai marele Penitențiar, Cardinalul Vicar (al Romei) și Marele Elemosinier își continuă slujba, pentru că nici conștiințele, nici pastorația, nici săracii să nu aibă de suferit. — Incolo, puterea supremă, papală este suspendată. Ea nu trece nici vremelnic asupra colegiului Cardinalilor. Rolul sacralului Colegiu este, ce-i drept, de capitală importanță în acest timp. El este însă foarte precis limitat. Misiunea lui este mai curând aceea de fidei-comisar, având mandat limitat, al cărui conținut se poate reduce la următoarele trei puncte: a) să constate moartea Papei și să îngrijească înmormântarea; b) să expedieze afacerile curente administrative și c) să se intrunească pentru alegerea noului Pontifice.

Cârmuirea Bisericii

În ce privește activitatea de cârmuire și administrare a Bisericii, regula este: *sede vacante nihil innovetur!* Datoria Sacralului colegiu este să aperse și să păstreze situația aflată. Se pot expedia doar afacerile curente, acelea care intră în sfera de atribuțiuni ordinară a Congregațiilor. Nu se va rezolva însă nici un lucru pentru care obișnuit se cere să fie adus la cunoștința Sfântului Părinte. În chip deosebit, trebuie să se păzească întregi toate drepturile Sfântului Scaun. Chestiuni importante care nu suferă amânare se vor rezolva în șe-

dintele plenare ale Sacralului Colegiu, dar numai provizor și rezervând viitorului Papă toată libertatea de a reveni și a da decizie definitivă.

În tot timpul sedis-vacanței, figura conducătoare a Vaticanului este Card. Camerlar (Camerlengo) — azi Card. Pacelli — care în timpul vieții Papei are mai mult un rol onorific. Acuma el ia conducerea Colegiului Cardinalilor. El trebuie înștiințat mai întâi despre moartea Papei și el are căderea de a constata oficial decesul. Apropiindu-se, dă la o parte vălul alb ce acopere fața adormitului, îl strigă de trei ori pe numele lui de botez, de trei ori îi atinge fruntea cu un ciocânel de argint, apoi întorcându-se către cei prezenți declară latinește: „Papa e mort”. — De-acum el, Card. Camerlar, ia în primire Palatul Vaticanului pe care nu-l mai părăsește până după alegere. Sigilează apartamentele particulare ale Pontifului răposat. — Tot el anunță oficial moartea Cardinalului Vicar, care o vestește credincioșilor Romei. Tot atunci, Card. Decan invită pe toți Cardinalii la Vatican. — Toate porțile Palatului se închid, și nimeni nu mai intră fără aprobarea Card. Cancelar.

Sub prezidenția lui, se ține zilnic câte o ședință plenară a Colegiului, numită „congregație generală”. În cele dintâi, se citesc legile pentru alegerea de Papă, observarea cărora toți Cardinalii o promet cu jurământ, legându-se în deosebi a nu îngădui nici o influență politică străină, de a păstra secretul cel mai strict despre tot ce se va petrece în „conclavă” și de a apăra cu intransigență toate drepturile Scaunului apostolic, de care depinde înșăși libertatea și independența Bisericii.

Într-o zi anume fixată, Colegiul Cardinalilor primește vizita de condoleanțe a Corpului Diplomatic acreditat la Vatican. Vizite singuratică nu sunt admise. La nevoie, legătura cu reprezentanții diplomați se va face prin Secretarul Colegiului Cardinalilor.

În aceleași „congregațiuni” zilnice se tratează toate chestiunile importante și urgente. La nevoie, deciziunea se ia prin vot secret. — Pentru rezolvarea chestiunilor de mai mică importanță, Cardinalul Camerlar este ajutat de o comisiune restrânsă, din 3 Cardinali, decanii

catolice a marelui Atanasie patriarh al Alexandriei către Iuliu Papa dela Roma, la art. 1—2 astfel: „Tot celce vrea să se mântuiască, înainte de toate trebuie să țină credința catolică, care dacă cineva nu o va păstra întreagă și fără prihană, fără dublu în vecl va pieri”. Art. 22: „Duhul cel sfânt dela Tatăl și Fiul, nu făcut, nici zidit, nici născut, ci purceзатор”.

O mână neleguită a încercat în timp recent să ștergă de pe acea pergamenă: „și Fiul”, dar văzând că se rupe prin ștergere, a scris deasupra cu altă cerneală, recentă și diferit mod de a scrie: „numai”, așa că se vede: „și Fiul” cel vechi și „numai” cel recent. Art. 40 este: „Aceasta este credința catolică, care dacă cineva nu o va crede cu credință, nu se va mântui”.

Acesta-i răspunsul la întrebarea pusă de un suflet chinuit, căruia cu plăcere îi stă la dispoziție vestitorul dreptei credințe pentru orice atare lămurire ce ar mai cere, iar până atunci poate conta pe umila rugăciune a celui ce a scris aceste rânduri.

Contra Robiei

Una din cele mai prețioase cărți dedicate tineretului este lucrarea „Contre l'Esclavage”, scrisă de A. Lhermitte, S. S. Obiectul ei este virtutea sfintei curățenii.

Autorul, Părintele Lhermitte, tratează această dificilă problemă cu o rară iscusință și

cu o mare putere de convingere. Din sufletul lui se desprind cele mai alese virtuți, cari sunt o comoară și o cheazășie a deplinei sale reușite. Contrastul dintre Bine și Rău stârnește în cetitor impresiile celea mai profunde. Într'adevăr, cel ce urmăresc conținutul ei, rămân vrăjiți, se simt atrași spre Lumină și Virtute.

Frumoasa prefață pe care l-o face Don Alardo, abatele de Clervaux, ne încredințează și mai mult de conținutul ei prețios. Don Alardo, prin elogiase cuvinte, scoate în relief sufletul autorului: „înțelegerea de care dați dovadă despre stările sufletului, care se găsește în necurăție, dovedește efectuoasa compătimitate, cu care o tratați; ea face ca aceste pagini să fie cetite și dorite, nu numai de tineri, ci și de păstorii de suflete”.

Dăm mai jos, în traducere, câteva fragmente din numita lucrare, care, dacă ar fi pusă în mâinile tineretului, ar fi un izvor de lumină și virtute.

1. Cei curați sunt Regi

Curățenia este comoara vieții. Ea este într'adevăr principiul păcii, al fericirii și mulțumirii. Curățenia este o Regină! Ea domină totul, ea stăpânește totul: peste patimi, peste diavol și peste lume. Ea este marea învingătoare. Victoriile ei sunt de o frumusețe fără egal.

Curățenia ocupă primul rang între abnegații. Devotamentul ei trebuie impus până la eroism. Ea este care în lume e sufletul tuturor

cauzelor mari și nobile. Curățenia răspunde „prezent” tuturor chemărilor dragostei frățești și în orice împrejurare.

Ea este aceea care populează seminarile, mănăstirile; de acolo ea strălucește splendid trecând în lume. Ea este care se pleacă peste toată mizeria și toată nenorocirea. Ea este aceea care stă la baza abnegației eroice a tuturor Soldaților viteji, răspânditori ai Evanghellei, cari sub întreaga boltă cerească, în toate climatele sunt plecați, uitându-și ostenețele, bolile și moartea, duc steagul credinței în mijlocul întunecului, în mijlocul rățăcirilor și a păgânismului! Ea în sfârșit sudează unirea unirii, alipește copiii de părinți și asigură fericirea familiilor! Ea totdeauna este aceea care încununează cu noblețe pe oameni și contribuie la măreția și înflorirea neamurilor!

2. Ruina voinții

Părintele Drexelius¹⁾ redă cuvintele unui tânăr care era cu totul cuprins de viflul necurățeniei și căruia îi făcuse într-o zi binevoitoare muștrări cu privire la acest viflu aducător de ruină:

„Eu vă declar, Părinte, că nici chiar vederea infernului și a locului, care trebuie să-l ocup acolo, nu m'ar putea împiedeca de a-mi satisface vinovata mea obișnuință, dacă aş avea ocazia!”

¹⁾ In „La Tr. de la Pareté” C. II art. 1.

celor trei categorii de cardinali: episcopi, preoți, diaconi. Aceste comisii se schimbă din trei în trei zile, eu următorii în seria vechimii din cele trei categorii.

Funeraliile

După îndrumările date de „congregația generală” a Cardinalilor, încep și se desfășoară *solemnitățile funerale* pentru răposatul Pontifice. De pe patul morții, cadavrul este dus în sala mică a Tronului și îmbalsamat. Imbrăcat în alb cu „mozetta” roșie, este așezat apoi pe catafalc. Două zile, confesarii dela San-Pietro priveghiază lângă el în rugăciuni și cu luminări aprinse. În seara zilei a treia, trupul este îmbrăcat în hainele pontificale și dus, cu procesiune solemnă, în basilica San-Pietro, unde se așează pe catafalc în capela Sf. Sacrament. Aici defilează în fața catafalcului poporul credincios al Romei. De aici trupul rece este trecut, de către capitulul basilicii, în capela „Corului”, unde se face slujba închiderii în sicriu, cu ceremoniile înmormântării. De obicei se întrebuintează trei sicrie. Primul din lemn de chiparos, care apoi, sigilat, se așează în altul de plumb, iar acesta, în al treilea de lemn de ulm. În cântări de jale, în amurgul luminat de torțe și făclii, sicriul se așează într-o firidă a marelui bazilici, de unde apoi va fi dus în cripta solemnă a lui San-Pietro, ori în altă biserică romană spre odihnă veșnică și definitivă. — Se știe că Pius XI a fost așezat la propria dorință, alături de sarcofagul lui Pius X. — În afară de aceasta, 9 zile de rând se ține în San-Pietro câte o sfântă liturghie solemnă pentru odihna sufletului celui dispărut. Cele din urmă trei sunt deosebit de sărbătorești. La ultima se ține și o cuvântare comemorativă, în latinește.

Alegerea noului Pontifice

Între timp se fac, după dispozițiile date de către Colegiul Cardinalilor, pregătirile pentru alegerea noului Pontifice.

Modalitatea desemnării persoanei care să fie Vicarul lui Hristos pe pământ n'a fost fixată nici în Scriptură nici în Tradițiune. A variat deci, în cursul vremilor și istoria ei este deosebit de interesantă. Dar nu încap aici. Vom ob-

serva numai atâtă că normele esențiale valabile și astăzi s-au cristalizat pe încetul, în evul mediu, având toate scopul de a preveni orice disordine și orice amestec al puterii politice lumești.

Papa Nicolae II, în 1059 a restrâns dreptul de a alege la Cardinalii episcopi. Alexandru III, în 1179 l-a extins însă la toți cardinalii. Așa a rămas până astăzi. Alegerea de Papă este dreptul exclusiv, și cel mai mare, al Cardinalilor.

Chiar de aceea, îndată ce primesc știre despre moartea Pontifului, Cardinalii din toate părțile lumii trebuie să alerge fără zăbavă la Roma. În constituția „Vacante sede apostolica” Pius X dăduse pentru acest scop un răgaz de 10 zile, după trecerea cărora începea conclava. Termenul s'a dovedit însă prea scurt. La alegerea lui Pius XI Cardinalii din America n-au putut sosi decât tocmai după încheierea alegerii. De aceea, Pius XI a dat timp de pregătire și așteptare 15 zile care pot fi, la nevoie, lungite la 18. În ziua 16 dela moartea Papei, ori cel mai târziu în a 19-a, începe alegerea, în „conclave”.

Cuvântul „conclave” înseamnă proprie: închis cu cheia, adică o casă bine închisă, ferită de accesul străinilor, în care se ține adunarea de alegere. Același cuvânt denotă astăzi și însăși această adunare. Ea este o altă notă esențială a alegerii: totala izolare a cardinalilor alegători de lumea din afară. Modalitățile acestei separări sunt determinate în cele mai mici amănunte.

În palatul Vaticanului — (ori în alt local potrivit, dacă Colegiul Card. așa ar hotărî) — se izolează o aripă, în care se amenajează provizor locuințe pentru toți Cardinalii și personalul necesar. În dimineața zilei a 16 ori a 19, Card. Decan pontifică o liturghie de invocarea Spiritului Sfânt, în fața întregului colegiu purpurat. Un înalt Prelat al Vaticanului predică latinește despre datoriile alegătorilor. Îndată, ori cel mai târziu în seara aceleiași zile, Cardinalii toți intră, în procesiune solemnă, în capela Sixtina. Aici se citește din nou legile alegerii de Papă: *Constitutio Vacante Sede Apostolica* a lui Pius X, *Commisum Nobis* a aceluiași, *Praedecessores Nostri* a lui Leo XIII și *Motuproprio Cum proximo* a lui Pius XI. Cardinalii, și toți cei îndreptățiți a intra în conclavă, fac jurământ să le observe. Atunci se aude de trei ori dangăt de clopot; maestrul ce-

remonilor dă semnalul: „Extra, omnes!” — și toți nechiemații. Și numai decât se verifică, odată, cei îndreptățiți a rămâne în conclavă, anume: fiecare Cardinal poate lua cu sine două persoane, clerici ori mireni; de obicei un secretar și un servitor. Nouile instrucțiuni ale lui Pius XI sunt și mai strânse: ele recomandă să se introducă un singur om de serviciu, mirean. „Conclavisti” nu pot fi prelați, nici consăngenii cardinalului respectiv, nici membri ai acelui ordin călugăresc. Mai intră în conclavă crâșnicul S. Palat cu ajutoarele sale, până la 6 măștri de ceremonii, secretarul colegiului Cardinalilor, călugăr-confesor, doi medici, un chirurg, un macist, precum și personalul ajutător necesar după cum va decide „Congregația generală” a Cardinalilor.

Se distribuie apoi, prin sorți, camerele și se porcede la închiderea conclavului: se zăvorășesc porțile care se zidesc pe din afară; se sigilează ferestrele. De acum, om nu mai intră aici, după alegere. Scrisori nu se trimit, decât la nevoie și trecute prin censură. Conversațiile telefonice, suprimate; la nevoie se va scrie textul hârtie și, censurat, va fi transmis prin terță persoană.

Dimineața următoare: liturghie de invocare a Spiritului Sfânt. Toți Cardinalii se cumină. Se cântă imnul „Veni Creator Spiritus” și, îndată începe alegerea — în capela Sixtina, rește, unde sunt așezate în rând scaunele tuturor cardinalilor, având fiecare baldachin deasupra, în față, pe măsută, peană și cerneală, ceară sigilată și o lumânare. — La mijloc urne pentru scrutinii.

Alegerea se poate face în trei forme. Întâi „*quasi per inspirationem*”, adică prin aclamare: un Cardinal produce un nume și toți ceilalți, fără nici o excepție, primesc într'un glas. Se poate face și: „*per compromissum*”: Cardinalii în unanimitate, transferă dreptul de alegere asupra unei comisii restrânse, care se alege din sânul lor. Aceste două formule există însă numai în teorie. În realitate, alegerea se face prin votare „*per scrutinium*”. Modalitățile votării sunt precizate pînă în cele mai mici amănunte și sunt luate precauțiuni extraordinare pentru păstrarea secretului.

Iar lacrimile acestui nefericit arătau în același vreme că el ar voi acum să se smulgă din această umiltoare tiranie, care a devenit cu mult mai puternică decât voința sa!

Am auzit de altă dată alte mărturisiri identice, din gura unui om de înaltă condiție și de înaltă ținută. Și cum îl înduplecam să se întoarcă, el se împotrivi și-mi spuse că în butul hotărîrii ce și-o luase, la cel dintâi prilej s'ar arunca la prada sa cu violența și înversunarea unul câine turbat care se aruncă asupra victimei sale!

„Și nici mintea, nici credința, nici bunătatea, nici forța nu poate birui această îndărătnicie care este semnul premergător al ruinei eterne.

3. Forța tiranică a obiceiului

Într-o zi mă întâlnii cu un tânăr care avea 28 ani, care deodată, în decursul convorbirii, se puse să plângă cu hohot, strigând în mijlocul unui potop de lacrimi:

„Eu nu vlu să mă mărturisesc, Părinte, pentru că nu am dispoziția răcerută pentru a o face. Dar vin la D-voastre pentru a mă descărca în fața inimii D-voastre așa de plină de mizeria și de nefericirea mea! Sunt tânăr, și sunt așa de nefericit! Eu știu că pentru a mă mântui va trebui să renunț la păcatul care mă ține în robie și mă torturează, dar am devenit rob în așa măsură, cât nu pot și nu vreau să mă despart de el!”

În fața unui atât de nefericit, este vre-o inimă care să nu fie cuprinsă de durere? Și cu toată afectuoasa noastră compătimire, din nefericire nu putu fi ajutat în marea sa desperare. Tânărul se sculă ca din leșin și tot atât de descurajat ca noi înainte. — Desigur a dus cu sine amintirea primirii părintești de care fu împărțit, însă la fel își ducea greutatea și rușinoasa povară a căderilor sale, de cari nu mai avu curaj să se despartă și mai mult niciodată nu ne reîntâlnirăm!

Sărman și nefericit tânăr, lăsat pradă lui-și, fără conducător și fără sprijin, pe drumul pustiu al lumii!

Trista rătăcire a păcatului, semn vrednic de plâns pentru toți cei ce gem sub greutatea copleșitoare a patimilor lor, cari au devenit tirane peste ei, de aici înainte ele vor fi stăpânii trupului și al sufletului lor.

Vă puteți închipui o nefericire mai mare?

4. O scrisoare impresionantă

Dacă e pe cum am spus mai înainte, că repețirea depinderilor rele produce cu vremea la indiferență și liniște — aceasta nu este altceva decât o pedeapsă dintre cele mai mari pentru acela care este victima patimilor, — trebuie să recunoaștem, că uneori îl frământă pe păcătos remușcări usturătoare și teribile tresăriri, cari vin să-l neliniștească.

Iată o scrisoare adresată de un tânăr desfrânat unul evlavios jezuit, Părintelui Libert,

care era un zelos apostol al tineretului, moare la Tronchienne în 15 August 1897. Cucernic călugăr păstră scrisoarea pentru acest scop, însă îi tălase cu grijă semnătura și numele localității de unde a primit o.

„Această scrisoare, scrie Ilustrul Părinte Van Tricht în biografia Părintelui Libert, este sfâșietoare, ca un strigăt de disperare!” E mărturisește în modul cel mai elocvent, odată mai mult, că tirania patimilor face tabula rasă din toate calitățile câștigate, pe cum și din toată fericirea de pe pământ. Cetim în această scrisoare:

Cuvioase Părinte,

Aci, ca pretutindeni, sunt nefericit, însă din zi în zi nefericirea mea crește, zilele mele mi se înmulțesc. Nimic nu mă înveselește, n'ar pe nimeni pentru a mă mângăia, de data aceasta viu la D-voastră, nu pentru că aş nădăjdui să mă vindec, ci pentru că să-mi revăd o parte din adâncă mea tristețe.

Eu sufăr nu numai de această suferință fizică, care mă învinge și mă umilește, ci și de un veșnic chin sufletesc, care mă urmărește pretutindeni, care te face să petreci sărbătorile fără plăcere și nopțile fără somn.

Dorind multe, fără să fiu mulțumit, eu urmăresc întotdeauna obiecte utopice, niciodată nu-mi ajung scopul.

M'am născut într-o tristă zodie! Văi! am prea puțin curaj pentru a încerca să ajung

Măestrii ceremoniilor distribuie buletinele, apoi se retrag. Cardinalii rămân singuri. Se desemnează, prin sorți, trei scrutători, trei controtori ai voturilor și o altă comisiune de trei care va aduce voturile cardinalilor eventual bolnavi în camera lor. După completarea buletinelor, Cardinalii trec pe rând, după procedie, la urmă. În fața altarului fiecare ingenunechie și rostește o scurtă rugăciune. Apoi rostește tare jurământul: Chiem de mărturie pe Mântuitorul Hristos care mă va judeca, cum că aleg pe acela pe care cred în fața lui Dumnezeu că trebuie să-l aleg. Atunci se așază buletinul în urnă. După ce au votat cu toții, începe imediat scrutinul. Dacă nici un nume nu a intrunit $\frac{2}{3}$ a voturilor, se procedează imediat la a doua votare. Dacă nici aceasta nu dă rezultatul dorit, buletinele de votare utilizate se aruncă în sobă și, mestecate cu pale ude, se ard. Fumul negru care se ridică atunci deasupra capelei Sixtina arată mulțimei imense care așteaptă cu nerăbdare în piața San Pietro, că alegerea nu reușit. În după amiaza aceleiași zile, alegerea continuă: alte două votări, până seara. Zilele următoare la fel, câte 4 votări pe zi, până când unul din candidați întrunește majoritatea de două treimi. În acest caz buletinele de vot se ard fără amestec de pale ude și nouul de fum alb se ridică deasupra capelei, vestește mulțimei în piață fericitul eveniment: *Habemus Papam!* Bucuria e mare nu numai în mulțime, ci și înăuntru, în capela Sixtina, unde continuă formalitățile declarației de acceptare a celui ales. Toate baldachinele care umbreau scaunele Cardinalilor cad. Unul singur rămâne sus: al celui ales. — Firește: dacă alesul este unul din Cardinalii. În principiu aceasta nu e necesar: ales poate fi oricare bărbat cu mintea întreagă, membru al Bisericii. În realitate însă dela Bonifaciu IX, (1389) a fost ales totdeauna un Cardinal; iar dela Clemente VII (1523) totdeauna un Cardinal italian. Așa se va întâmpla, de sigur, și acum. Din cei 62 Cardinali câți trăiesc acum, 35 sunt italieni. Cardinalul decan se îndreaptă spre cel ales și îl întreabă dacă acceptă alegerea? Răspunzând afirmativ, alesul dobândește în acea sună, deplinătatea puterii supreme pontificale. Trebuie apoi ce nume își alege, — lucru obișnuit dela Sergius IV încoace (1009) — noul

Pontifice își declară numele, pentru alegerea căruia dă și o scurtă motivare. Hainele albe, pontificale, așteaptă gata, în diferite mărimi. Se alege cea potrivită și noul ales, îmbracă haina papală. Numai decât primește prima închinare a Cardinalilor.

Între timp decanul Cardinalilor diaconi a și ieșit în „loggia”, în balconul basilicii San-Pietro și vestește mulțimei ce freamătă în piață: „Annuntio vobis gaudium magnum: Habemus Papam; etquidem... qui sibi nomen imposuit...” În curând Papa însuși apare în balcon — obicei care fusese suspendat, dar a fost reluat de Pius XI — spre a da întâia binecuvântare papală *Urbi et Orbi*, lumii întregi.

Prin aceasta alegerea Papei e terminată. Dreptul mai are prevederi privitor la consacrarea lui întru episcop, de cumva nu ar avea încă acest ordin; apoi pentru festivitățile încoronării lui, când i-se așază pe cap tiara cea cu trei coroane — simbol al întregii puteri pe care o deprinde. Din ziua încoronării începe a se socoti oficial pontificatul respectiv. Solemnitatea însăși este numai o formalitate publică, puterea însăși o are din clipa acceptării alegerii. — Interesant este obiceiul ca în clipa când cortegiul pleacă la litarghia încoronării, un ceremoniar pășește în fața Papei și un smoc de călți într'un vârf de băț, în timp ce flacăra se ridică, ceremoniarul rostește încet: „Sancte Pater, sic transit gloria mundi”!

Cu adevărat, mare glorie. Cea mai mare de pe pământ. — Dar și mare povară și cutremurătoare răspundere. — De aceea creștinul bun trebuie să stea în ajutor, cu rugăciunile sale, celui ce reprezintă în această lume pe Hristos Mântuitorul!

Două telegrame. Iadată după primirea durerosei știri a încetării din viață a Vicarului Domnului, I. P. S. pâr. *Mitropolit Alexandru* a trimis Eminenței Sale Card. *Eug. Pacelli*, actualul camerlengo, următoarea telegramă:

EUGENIO CARDINALE PACELLI
Vaticano, Roma

Immenso dolore morte grande Pontifice Pio, incomparabile Pastore, Dottore illustre, Padre

Aș spune încă mai mult, dar capul meu fierbe; sunt ca un nebun de desperare, de neliniște, de mâhnire! Am încercat să opresc mizeriile mele, dar inteligența, ca și trupul, vreau să fie mângăiate, tristețea mă apasă, mă sfarm, sunt copleșit. Sărman desmoștenit! Întind mâna tuturor, nimeni nu înțelege ceea ce sufăr, mulți râd de mine, cei mai mulți mă disprețuesc... Scurt, partea mea e nefericirea.

Iată, Cuvios Părinte, starea mea, dar Vă repet, ceea ce fac, nu fac pentru a obține vre-o mângăiere pe care aș veni s'o cerșesc; eu mai mult nu vreau compătimire. Mă ușurez, și D-voastre îmi sunteți martor, că mă silesc să-mi ascund suspinele și strigătele neputincioase de turbare. Ce are să fie de mine? —

Trista elocvență din această scrisoare nu are nevoie de nici un comentariu. Faceți Cerul, ca ea să fie pentru toți cei cari o vor citi, o lumină și un avertisment!
(Va urma)
Felician M. Soran

Scotia catolică. Nicăiri în lumea lui Albion, după ruptura lui Henric VIII, catolicismul n'a fost așa urgisit până bine de curând, ca în Scoția. S'a schimbat însă și aci judecata oamenilor. „Catholic Directory for Scotland”, ultima tipăritură, arată că Biserica lui Hristos are acum în Scoția 549.420 de credincioși și 799 de preoți în 6 eparhii bine organizate. Și numărul celor ce mărturisesc crezul Romei crește mereu și în acel colț de lume închis, prepuehnic și pornit împotriva a tot ce e catolic.

amabile, Apostolo întreprido, quida sicura tempeste, colonna inconcussa della chiesa. Idlio dio succesoru uguale a Lui. Reguiascat in Pace. Lux perpetua luceat ei. (= Imensă durere (pentru) moartea marelui Pontifice Pius, neasemuitul Păstor, Doctorul ilustru, Părintele amabil, Apostolul nelnicat, Cărmaciul sigur în vreme de furtună, Stălpul neclădit al Bisericii, Dumnezeu să-i dea urmaș egal lui. Odihnească în pace. Și lumină veșnică să-i lucească lui).

Metropolita ALESSANDRO NICOLESCU
Blaj (Romania)

La această filială telegramă de condoleanță, s'a primit răspunsul telegrafic:

Eccmo Metropolita
ALESSANDRO NICOLESCU, Blaj
Citta del Vaticano, 12/II 1939

Rugrazio Vostra Eccellenza ed intera eparhla fillale espressioni sentimentu devoti cristiana pietà per defunto pontifice. (= Mulțumesc Ex cel Voastre și întregii Eparhii (pentru) filiala exprimare a sentimentelor de devotament și de pietate creștină față de defunctul Pontifice).

CARDINALE PACELLI
Camerlengo

Scurte lămuriri

Mi s'au adus felurite învinuiri după ce am trecut la s. Unire și — cum era de așteptat — am fost chiar bărfit pentru aceasta. Nu iau în nume de rău nimic. Mă simt totuși, îndatorat, a da, pentru cei de bună credință, o seamă de lămuriri în ceea ce privește situația mea canonică în cadrul bisericii Româno-Catolice. Asta pentru limpezirea unor păreri greșite și a unor bănueli care, mai târziu, ar putea să servească unor răuvoitori drept pretexte și „argumente” întru diformarea adevărului.

1. Mi s'a obiectat de unii dintre frații ortodocși disidenți, că de ce mi-am ales confesiunea româno-catolică a uniților, și de ce n'am îmbrățșat ritul romano-catolic în toată plinătatea lui?

Iată de ce: iubesc și cinstesc ritul latin, ca și pe cel oriental, pentru că amândouă își au obârșia în vechea Biserică Catolică a lui Isus Hristos din primii secolii ai creștinismului. Însă fiindcă a vrut Domnul să cresc și să mă obișnuiesc mai mult în ritul oriental, fiind și hirotonisit preot în acest rit, mi-am păstrat ritul și după ce am îmbrățșat crezul roman. Am putut fi scutit așa dar de o pierdere de timp cu deprinderea unui nou rit și cu obiceiurile occidentale, pe care la vrâsta mea, poate nu mi-le-aș fi putut însuși niciodată cum trebuie. De altfel însuși Sf. Scaun Apostolic doarește ca preoții orientali ce trec la catolicism să rămâie la ritul lor răsăritean. Ceea ce, de altfel e, nu se poate mai logic. Apoi mai pot adăuga la cele de mai sus, că mi-am iubit, poate chiar cu gelozie, ritul meu oriental și aceasta a fost cea mai mare pricină că am îmbrățșat Biserica unită, fără a mai aminti și aceea, că Biserica aceasta, toți cei de bună credință, o considerăm de conservatoare a romanismului celui mai curat și deci nu mă înstreinam trecând la catolicism, ci mergeam în societatea tot a unor frați Români.

2. Unii mi-au obiectat că mi-am pierdut rangul de arhimandrit, căci m'au văzut prin unele ziare publicat cu gradul simplu de *Ieromonah*. — Iată explicarea:

Gradul de arhimandrit e un grad onorific, respective administrativ. *Ieromonah* este temelia, căci arată sfințirea întru preot și starea de monah. Tot așa știm foarte bine că un mitropolit întâi și întâi e arhieru, în ceea ce privește sfințirea, iar grad administrativ este cel

pre culmile spre cari mă simt atras și de altă parte am așa de mult de suferit, toate porturile de cari sunt copleșit scut de atare natură că nu le pot înconjura.

Niciodată răgaz, niciodată odihnă; nu știu ce e cu mine, ce fel de usturime și neliniște-mi roade conștiința. Cu toate acestea am renunșări; eu nu am omorât pe nimeni, nu am urât niciodată și totuși port frică!...

Vitiorul e întunecos, un pas înainte și sunt la răscrucea carierei mele de avocat și este imposibil să fac altfel. Sunt prea bătrân pentru a putea fi îndreptat, pentru că sunt așa de împietrit! Am 20 ani și deja sunt bătrân! Sunt sătul de această masă, care se numește viață. Scârșnesc din dinți, isbesc din picior și n'am nici măcar nepăsarea de altă dată, pentru rela-mi ulta necazul.

...Capul meu fierbe, imaginația mea răătărește pretutindeni fără încetare spre ideal, pentru că mă face să recad și mai greu la trista realitate.

Aș vrea mai bine să fiu ars bucată, de bucată, în foc, schingluit de viu, sau rupt în bucăți, decât să continuu o asemenea viață. Martiriul meu continuă în fiecare zi, mai teribil și mai îngrozitor, și pentru că să fiu plin de nefericire, trupul meu nu știe să se ruzeze! Sănătatea-mi este o răutăcioasă plăcere, care mă umple cu mulțumirile sale, pentru a mă face să simt cu mai mult efect netrebnicia îmjurilor mele, cari vreau să simtă dar nu pot să sature!

de mitropolit, de episcop, de arhiepiscop. Temelia este însă tot *arhieria*. Tot așa e și la diaconie: este diacon, protodiacon și arhidiacon, temelia însă e totdeauna *diacon*. Așa dar: cât am fost în funcția mea de stareț de mănăstire mă numeam *arhimandrit* sau stareț, dar din ziua când am demisionat, de fapt, eu nu mai sunt un *arhimandrit* în funcțiune, ci un *arhimandrit* curat onorific, și aceea numai pentru motivul că mi-s'a cetit prohibiția întru arhimandrit de către arhieriu, și aceasta în ortodoxie. Așadar „arhimandriția” mea pierde din importanță, de îndată ce nu mai sunt în funcțiune. Sunt însă liber și atunci să fac uz de această titulatură, sau nu, dupăcum un arhimandrit mitrofor poate face uz sau nu, de mitră, dupăce nu mai e în funcția în care a primit-o.

În sinul ordinului basilian, în care am intrat, trecând la catolicism, este regula că numai un singur arhimandrit să existe și acesta este generalul ordinului, care își are reședința sa la Roma. Cealaltă, fie stareți, fie egumeni, fie chiar provinciali, toți se intitulază *ieromonahi*. Și sunt oameni de mare valoare între ei de mare erudiție și foarte venerabili, însă cinstind smerența călugărească, nu se bat după nici un fel de titlaturi, care îngâmfă și sporesc slăbiciunile, în loc să ajute la creșterea adevăratului spirit monahicesc.

Mal sunt cazuri și în ortodoxie când titlurile onorifice și administrative nu sunt luate în seamă. De pildă în sfântul Munte Athos. Acolo nu există titlul de arhimandrit, nici de protosinghel. Acei cari vin în Athos din afară cu astfel de titlaturi, sunt obligați să-le părăsească și să nu se intituleze decât cu umilul și cuvințiosul titlu de *ieromonah*. Așa am aflat chiar în pomelnicul casei fondate la *Cucuvinu* de răposatul arhimandrit *Teodosie Soroclanu*, care este pomenit acolo nu ca arhimandrit, ci ca ieromonah, fiindcă gradul de arhimandrit îl căpătase în Țară și numai în Țară era arhimandrit. Deci iată cazuri și în ortodoxie, asemănător cu al meu.

E adevărat că în sinul ordinului eu nu fac caz de gradul meu de arhimandrit. Dar nu e adevărat că mi l-ar fi luat cineva. Nu. Eu pot servi încă tot ca arhimandrit. Pot purta crucea. Pot să iscălesc, în afară de actele ordinului, orice lucrare, orice act, cu titulatura mea de arhimandrit. Acesta este adevărul.

3. Adaug în sfârșit, că mi s'a adus la cunoștință, că undeva, într'un organ de publicitate română ortodoxă, se încearcă defălmarea mea. Așa, un domn oarecare *Grigore Marcu*, de care nici măcar n'am auzit în viața mea, într'o revistă ce-i stă la îndemână, arată că ar vrea cu orice preț să mă bârfească, dar neștiind cum și cu ce, aleargă la ajutorul binevoitor al *Ieromonahului Vasilache* de pe lângă mitropolia de Iași.

Acest ieromonah mi-a făcut un bun serviciu de recomandare. Dar am constatat și greșeli și lipsuri și mai ales patimă în informațiile ce a dat numitului domn. De pildă: Eu sunt de acord cu cuvioșia sa, că persoana mea nu e decât o nulitate; că am fost nevoit să mă expatriez și să umbliu din mănăstire în mănăstire; că am petrecut cu slugile și cu muncitorii, iar nu cu domniile. Adevărat, pentru studii eu n'am secăt punga nimărui, ci am rămas la munca mea și la ajutorul lui Dumnezeu. Și dacă asta în ochii cuiva e un defect, atunci eu și mai mult am ocazia să mă smeresc. Dar nu pot să fiu de acord cu cuvioșia sa atunci când, din greșală, sau din altă pricină oarecare, zice că mi-am vărsat în punga mea averea schitului Poerov. Aceasta miroase cât de colo a calomnie și dacă mi-ași lua însărcinarea să-i chem pe cuviosul ieromonah în fața justiției

ca vinovat de bârfeală prin scris, s'ar putea vedea că a luat-o pe... „grechie”, și nu știu cum l-ar sta la obraz, mai ales fiind el și doctor în teologie. — Până atunci îl îndemn însă să caute bine în arhiva mănăstirei Neamțu, la data de 17 Iulie 1936, și va găsi acolo dimisia mea, la care este alăturat și contractul cu locuitorul Nec. Fecloru, din Vânători, relativ la închirierea fânașului, și semnătura mea de primirea arvunei de *una mie lei*, depusă și aceea în cassa mănăstirei.

Care va să zică: *una mie lei*, a fost toată socoteala și nu *10.000 lei*, care numai în contract au figurat, iar nu în punga mea. Și contractul nu a fost făcut de mine personal, ci în numele Schitului. Nici prin gând nu mi-a trecut să-mi însușesc banii. Nu. De aceasta fie sigur părintele Ieromonah Vasilache. Tot asemenea la plecarea mea din schit am lăsat cutia bisericii încuiată cu toți banii înăuntrul ei și cheia am depus-o în mâna autorităților din mănăstire.

Atât am vrut să-i destănuiesc părintelui ieromonah Vasilache. Cum se vede, lucruri pe care Cuvioșia Sa probabil nu le-a știut, sau n'a vrut să-le știe. Eu numai i-le amintesc.

Incolo: pace și voe bună! Mă voiu ruga lui Dumnezeu pentru cei ce astăzi mă defălmă, ca să-le dea duh de liniște în suflet și de iubire a adevărului și a dreptății, aducându-i într'o zi, bun și conștii, sub cupola aceleiași Biserici a Domnului Nostru Isus Hristos, la altarul căreia slujesc acum eu și înalt rugăciuni pentru cei ce mai stăruie încă în rățacirea desbinării.

Arhim. Teodosie Bonteanu

Calumniare audacter...

— O punere la punct —

Așteptăm mereu, să vedem odată și „*Telegraful Român*” judecând fără patimă și fără gând de ponegrire în vreo cauză ce are ceva legătură cu Biserica română unită. Dar se vede că așteptăm în zadar. Așa ceva nu-i în firea lui și pace. Cantă nod în papură, ca să aibă pricină de gâlceavă; adu-mecă răutăți unde nici vorbă nu-i de așa ceva și aduce învinuiri trase de păr, numai să-și poată procura plăcerea de a arunca cu noroiu în cei din „strana cealaltă”, trezind totodată, dacă nu mai mult, barem băneli împotriva lor, la cei ce le-ar putea fi cumva spre stricăciune.

Așa purcede și mai nou surata sibiană. Și probabil fiindcă i-s'a urit și ei de repertoriul de până acum, încearcă ceva nou, dar tot cu gândul vechiu: se năpustește, more proprio, asupra *călugărițelor noastre dela Blaj* (Vezi articolașul: Acțiunea călugărițelor din Blaj”, în nr. 7 din 12 Febr. c., al „T. R.”). După ce împrumută o floare de stil dela arhim. Iuliu Scriban, infuriat rău la vremea sa că o soră a strălucitului literat Cezar Petrescu s'a făcut călugăriță romano-catolică, și după ce le gratifică pe toate călugărițele catolice dela noi cu epitetul ornant de „cărțițe”, le face cu ou și cu oțet pe cele dela Blaj cari (după prea creștineasca delicată „telegrafistă”) nu sunt nici mai mult nici mai puțin decât „caracțițe” înfiorătoare. Asta pentrucă, (vorba vine, cum se va vedea îndată), vreme de patru ani, cât a stat la Școala lor fiica unui român ortodox din Gorj, i-au strecurat metodic în suflet licoarea rătăcirii de minte să se facă și ea călugăriță catolică. Ceeace copila a și fost gata să facă, după ce „a fost convertită la catolicism”, când apoi a și scris părinților că de nu-i dau voie să se călugărească, să știe că are să-și facă seama. Asta (firește că după a „T. R.” seriozitate) numai în urma viclenei lucrări din întunec a acestor corupătoare de copii” (cari sunt călugărițele din

Blaj, tot după „T. R.”). Incheerea, după măciri voite și după isbituri nedemne în toată rioara Congregației din Blaj și în toate meșteșugurile acestei Congregații, cărora le atribue „menținerea inchizitorială” și pe cari le taxează, cu neobizantină, drept „suflete secătuite de faimă și de minte umane” și „făpturi înrăite de fanatism catolic”, incheerea „telegrafistă”, zic, e aceluși „Să se sesizeze și autoritățile de stat, urmând aspru, până la interdicția activității congregațiunilor prinse cu astfel de fapturi de genul lor”.

Așa teribilii dela „T. R.” doșiți la Blaj de unii protopop din Gorj, ce s'a „produs” și în „Pânea Vieții” din Tg. Jiu. — Răspunsul la această ieșire pe cât de veninoasă, pe cât de ridicolă? Iată-l:

Autoritățile au fost de fapt sesizate. Și ce autorități: Ministerul Cultelor și al Educației Naționale; Patriarhia; Parchetul. S'au făcut anchete și paraanchete. Sora din Blaj, păcătușă principală vinovată, a fost purtată de Poliție la București. Acolo s'au făcut încercări să se târască în „chestie” și un călugăr al nostru, călăuzitorul? Anchetatorii ministeriali au trebuit să se dea că nu-i la mijloc decât o inscenare păcătoasă. Judecătorul de Instrucție, Trib. Ilfov, cab. 3, nr. 1038 din 9 Febr. c., a pus punct păcătoșeniei clarând oficial: „Intrucât... din cercetările noastre reiese că Sora... nu a fost animată de rea creștinătate și dimpotrivă de un spirit de părintească îndrăgănie față de fată, afacerea a fost clasată ca încheiată. Tatăl fetei a fost lăsat să înțeleagă limpede că nu va lua sub urmărire de justiție și întrucât nu se va întâmpla ceva, o să răspundă dânsul, singur poate fi învinuit în cauză, după cum rezultă din declarațiile copilei, și nu călugărițele noastre (nici Congregația lor!).”

Trecem sub tăcere nume de persoane și alte amănunte, fiindcă ne oprește un element simț de milă creștinească și de respect față de anumite mizerii — să le zicem așa — și să nu liare, peste cari, cu ajutorul lui Dumnezeu, nu se va putea trece, eventual. Cel mult mai încheie destăinuirea că de eleva din chestie n'a stată nici o călugăriță să se călugărească — și că de ar fi stărnit, ce păcat e într'asta? — și că n'a momit-o nime să treacă la uniți. Sora... mai puțin ca oricine. Față de sensibilitatea și simțurile pilelor ortodoxe din școalele de sub îngrijirea călugărițelor noastre se merge până acolo că se țelegerea că, la caz că ale noastre ar avea de religie, iar ele ba, li-se pune la dispoziție sală a parte, numai să nu se creadă că s'ar „momite” la cateheză unită. — Tălcuț încheierii „telegrafiste” altul este: Der Schelm, der ist, so denkt er. În școalele confessionale...

1) Câteva rânduri lămuritoare dintr'o scrisoare ale unei elevei din chestie către Sanctitatea Sa Patriarhul: „...Recurg la Exc. Voastră ca la un părinte legător, fiind convinsă că de data aceasta Exc. Voastră nu va ținea seama de convingerile mele religioase și de sufletul meu și ca atare am toată nădejdea că veți veni într'ajutor — Exc. Voastră, din declarația care am dat-o (la Poliție, N. R.) se poate vedea că m'am ocupat ca obsedată de ideea sinuciderii. — Am fost gata să-mi pun planul în aplicare, însă descopăr aproape involuntar, sbuciumul meu unei călugărițe (precum și părinților), aceasta și-a dat toată stăruința caute să-mi scoată din cap ideile înrădăcinate ale puterilor. — Într'un moment dat am spus Sorei că pot pleca din căminul părintesc... Contactul din câteva zile (după ce plecaseră dela Școala Surorilor de o lună, cu un unchiu al său, N. R.) cu sufletul binevoitor, cărora le datorez toată recunoștința par'că m'a mai calmat puțin, dar ce se va alege mine când, pe lângă durerea de mai sus, se mai adăugă și aceea că din cauza mea sunt lovite persoane căreia le datorez faptul că mai trăiesc...”

Așa știe adevărul și așa îl mărturisește Preot al ortodoxiei române persoana care e îndemnată să-l știe mai bine ca oricine. — „T. R.” însă nu dem să poată înțelege așa ceva.

ortodoxe ardeleni: acolo se face siluirea conștiințelor bieiților băieți și copile „uniute”. Despre această păcătoșenie ce le este proprie celor ce ridică acuze mincinoase împotriva Surorilor noastre, tace cronică ticluită după metode sibiene. În schimb li dă înainte cu incriminări scornite la adresa călugărițelor dela Blaj cari știu să se distilească în slujba fetelor unite și ortodoxe, fără să caute la extrasele din matricula botezaților; să se roage pentru cei ce le urăsc și le fac strâmbătate și să aștepte până va plăti Dumnezeu tuturor, chiar și „telegrafistilor” sibieni (de cred ei, de nu cred acest lucru) după adevărul faptelor.

Deocamdată atât. Și nici atâta nu spuneam într-o cauză ca aceasta, deși li prinsesem și noi de veste. Dar credeam că e cazul pietrei pe care rămâne s'o scoată mai mulți înțelepți din balta în care o aruncase... unul mai puțin înțelept. Și adevărații înțelepți și-au făcut datorința și au tăcut. Nu așa însă pricepuții dela „T. R.”, cari nu crezută că-i momentul să mai aplice o lovitură la copită „uniației.”

Dealtfel eleva respectivă rămasă toată vremea neclintită de cineva în ortodoxia ei, și aflându-se acum, pe cum suntem informați, într'un mort „sigur” al pravoslaviei, le-ar putea spune, sub patrafir, celor dela „T. R.”, lucruri cari, bun e Dumnezeu, poate că i-ar lămuri definitiv și i-ar face să se căiască de nesocotința păcătoasă cu care s'au ropezit asupra unui așezământ religios românesc, cum este Congregația călugărițelor din Blaj. — Ori, poate, nu se vor îndrepta nici în acest caz, odată ce știu că... aliquid haeret?

După jumătate veac de ființare. Cu cincizeci de ani în urmă, vicarul apostolic din Nagasaki (Japonia), Msgr. Cousin, susținat prin ar de o doamnă evlavioasă Bigard din Caen (Franța) și de fiica sa, a înjghebat opera religioasă „S. Apostol Petru”, pentru formarea clerului indigen din teritoriile misionare.

Idea aceasta, tradusă în faptă în chip notabil, s'a dovedit a fi dintre cele mai bine-învătate. O vreme opera „S. Apostol Petru” a fost condusă de numita dnă Bigard și fiica ei. După retragerea lor conducerea a fost încredințată unei congregații de Surori Franciscane. Papa Leo XIII încurajază această operă; benedict XV, prin enciclica „Maximum illud” afirmă în românește de p. I. Georgescu), ridică la rangul de Operă Misionară Pontificală, iar Pius XI, prin cele două motu proprio: „Decessor Noster” și „Vix ad Summi”, îi dă caracterul definitive.

Rostul acestei opere este să adune mijloacele necesare pentru a susține de seminarii și seminarisții băștinași în teritoriile misionare, unde e de prevăzut că fii de-ai locului vor să facă printre al lor, pentru răspândirea credinței, incomparabil mai mult decât misionarii străini ca limbă și culoare.

Reședința acestei organizații se află în România la S. Congregație pentru răspândirea credinței, dar își are ramificațiile sale în toate ținuturile lumii (la noi președinte al operei „Sf. Apostol Petru” e p. Nic. Brinzeu, prepozitul din Gojan). În Franța a făcut imens pentru ea Sf. Pruncu Isus, cu admirabila sugestie „Trandafirului misionar”. Un atare trandafir are zece ramuri (a 120 franci ramura) și fiecare ramură are 20 flori (a 6 franci floarea). Dăruirea un astfel de „trandafir” înseamnă deci dăruirea 1200 franci, — adică atâta cât face creșterea unui seminarist indigen vreme de un an. Cine nu poate cumpăra un „trandafir” poate cumpăra trei flori, în schimbul cărora se trimite apoi buletinul trimestrial al organizației: Les Missions Catholiques. (Binefăcătorii, cari sunt deja mulți la număr, pot preda la cărui seminar, respectiv cărui seminarist vor să curs superior, îi fac dania).

Rezultatele (în 1933) sunt dintre cele mai îmbucurătoare: 5.384 preoți indigeni; 107 academii teologice cu 4.917 studenți; 286 seminarii mici, cu 12.048 elevi; episcopi indigeni (tot în 1933): 26, dintre cari 20 chinezi, 2 annamiti, 3 indieni, 1 japonez. Acum de curând au mai primit episcopi băștinași eparhiile Colombo (Ceylon), Kottar (India) și Tschen-Ting-Fu (China). — Se vor găsi și la noi inimi largi pentru clerul băștinaș din teritoriile misionare, ori barem pentru băștinașii noștri?

Cum să ne ajutăm?

— Gânduri creștinești de Paresimi —

Trăim în vremuri peste măsură nesigure în care nu știm ce ne aduce ziua de mâine. Deabia am răsuflat după grozăviile războiului mondial și auzim mereu, că puterile lumii se pregătesc de războiu fără încetare. Deputatul american Victor Berger, la timpul său, a dovedit, că războiul mondial a costat treizeci de milioane de vieți omenești și patru sute de miliarde de dolari. Spre a scoate în lumină lămurită paguba materială a războiului, a prezentat o socoteală de o cheltuială practică a acelei sume de necrezut. Cu dânsa s'ar fi putut cumpăra fiecărei familii, în Statele Unite ale Americii nordice, în Australia, Anglia, Franța, Belgia, Germania și Rusia câte o casă în valoare de 2500 dolari cu mobile de câte o mie de dolari și cu cinci jugere de pământ în preț de câte o sută de dolari. Apoi ar mai fi rămas bani destui spre a cumpăra fiecărui oraș al zecilor țări, cu o populație de peste 200 de mii de locuitori, câte o bibliotecă în valoare de 5.000.000 dol. și a zidi câte o universitate în valoare de 10.000.000 dolari. Și tot ar mai fi rămas bani gata spre a da la 125 de mii de învățători și la 125 de mii de îngrijitoare de bolnavi o pensie anuală de câte o mie de dolari. Și chiar și așa ar fi rămas bani spre a cumpăra toate obiectele de valoare în Franța și în Belgia.

Cheltuiala aceasta, deși este numai o problemă a deputatului american, ne umple de groază. Dar cine cunoaște măcar puțin împrejurările timpului nostru, știe că înarmările statelor moderne trebuie să ne umple cu frica cea mai îndreptățită de un războiu mondial nou. Această nenorocire strașnică nu poate fi evitată, nu poate fi făcută imposibilă pentru o a doua dată, prin apucături omenești, prin șiretlicuri, fie ele ale celei mai iscusite politici, căci războiul nu poate fi înlăturat decât printr'o nouă însuflețire lăuntrică a omenirii, printr'un adevărat duh creștinesc și cu harul ajutor al lui Dumnezeu. La an adouă scopurile ne va duce fără îndoială mila inimii lui Isus, care ni-s'a dat drept pildă a blândeții și a umilinții. Când aceste două virtuți vor stăpâni lumea, războaiele vor fi imposibile, creștinii vor fi o inimă și un suflet, ca pe timpul creștinilor dintâiu.

Timpul sfântului post în care intrăm ne îndeamnă într'un chip deosebit la căutarea ajutorului Inimii lui Isus care și a vărsat cea din urmă picătură de sânge pentru noi. Numai cât, întrebarea este, pe ce cale putem câștiga ajutorul Inimii lui Isus în chipul cel mai sigur și mai îmbelșugat? Hristos însuși să ne fie învățător:

Cum a dobândit El mântuirea lumii? Adevărat, că minunile lui Isus au trebuit să dovedească dumnezeirea lui, ca lumea să creadă într'insul. Dar nu prin minunile sale ne-a mântuit Isus. Mântuitorul ne-a adus adevărurile creștinești, cari trebuie să ne călăuzească pe calea vieții pământești spre cer. Dar nu prin învățătura sa a mântuit Hristos lumea. Isus a

trăit pe acest pământ cu atâta sfințenie, încât a putut să întrebe fără frică pe potrivnicii săi: „Cine din voi mă va învinui de păcat?” (Io. 8 46). Dar nici chiar sfințenia vieții lui Isus nu ne-a mântuit. Principele apostolilor, Petru, scrie creștinilor: „Nu cu lucruri stricătioase, cu argint sau cu aur, ați fost răscumparați, ci cu sângele cel scump al lui Hristos” (I. Petru, I, 18). Aceste cuvinte ne arată, că numai jertfa Crucii este izvorul mântuirii noastre.

Dar ce belșug de suferinți nu conține Crucea lui Hristos în sine? Mântuitorul nostru stătuse înaintea judecății lui Anna, a lui Caiafa, a lui Irod și a lui Pilat. Cine a găsit într'insul vre-o vină? Înaintea lui Caiafa, Hristos a mărturisit dumnezeirea sa, ce o dovedise prin atâtea minuni, încât potrivnicii lui ziseră: „Ce facem, căci omul acesta multe semne face?” (Io. 2 47). Nimeni nu apăra pe Isus. Ucenicii lui îi părăsiră, Petru se lepădă de el. Iuda îl trădă pentru câștig josnic bănesc. Poporul izraelit, martorul minunilor uimitoare, cere mai bine să libereze Pilat pe ucigașul Baraba decât pe nevinovatul Isus. Poporul acesta vede pe Isus purtând cununa de spini și haina de purpură pe trupul cel sfășiat de biciuire și strigă fără milă: „Răstignește-l, răstignește-l” (Io. 19 5). Pilat declară serbătorește. — „Nevinovat sunt de sângele dreptului acestuia”. Dar poporul evreiesc strigă: „Sângele lui asupra noastră și asupra fiilor noștri”. Așa Pilat dă pe Isus să fie răstignit. Mântuitorul nostru trebuie să sufere pedeapsa cea mai josnică: moartea crucii; trebuie să-și poarte Crucea pe umerii săi, trebuie să moară între doi tâlhari ca și cum ar fi cel mai rău dintre ei, și chiar când este pe cruce, vrășmașii și tâlharii își bat joc de dânsul până ce abia tâlharul de a dreapta se căiește Hristos a trebuit să sufere în toate privințele. El și-a dat viața sa cu dureri mari, sufletul lui a fost „întristat până la moarte” (Mat. 26, 38), onoarea lui a fost nimicită înaintea lumii cu totul prin nedreapta osândă. În legea evreiască doară era zis: „Blestemat este tot cel ce spânzurat este pe lemn” (Gal. 3 13).

Și cu cât mai sfânt este Isus ca adevăratul Fiu al lui Dumnezeu, cu atât mai umilitoare era răstignirea lui, și cu cât mai curată și delicată era inima lui cea dumnezeiască, cu atât mai mult simțea Isus toată suferința sa. Deci Isus ne-a mântuit printr'o suferință a cărei mărime de către noi, bieții oameni, nu poate fi pricepută. Fiul cel unul născut al lui Dumnezeu suferea în natura sa omenească, dar tocmai demnitatea persoanei dumnezeiești a lui Hristos înălța suferințele lui. Isus la un grad nepriceput de slabul simț al nostru. Iar Sfânta Scriptură ne zice foarte scurt, dar lămurit: „Hristos a pățit pentru noi, lăsându-vă pildă vouă, ca să vă luați pe urmele lui” (I. Petru, 2, 21).

Nu ne poate rămânea nici o îndoială, că vrând a face ceva pentru lumea orbită și încurcată de azi, trebuie să suferim și noi; trebuie să plătim lui Dumnezeu obolul jertfei, precum Hristos l-a plătit. Și dacă, jertfa noastră este grea, dacă este amară, dacă este universală; dacă suferim în multe privinți, ba chiar în toate privințele, să medităm dese ori suferința lui Isus, să umblăm sufletește pe calea Crucii lui, oferind tot ce Dumnezeu pune ca o cruce pe umerii noștri pentru mântuirea omenirii orbite a zilelor noastre. De sigur trebuie să ne și rugăm, să oferim lui Dumnezeu în apostolatul rugăciunii toate ale noastre. Dar precum rugăciunea lui Isus a trebuit să fie stropită cu ploaia sângelui lui, așa să nu ne mulțămim numai cu rugăciunea, ci să oferim lui Dumnezeu jertfele noastre, făcute cu răbdare; sau mai bine: cu bucurie.

Nu trebuie să căutăm prilejuri spre a face

jertfe. Fiecare zi ne aduce, câte odată chiar multe, prilejuri de răbdare și de blândețe. Datoriile stării noastre cer dela noi jertfe, căci cer să le împlinim cu mare luare aminte, lăsând la o parte orice ușurință. Iată: aceste jertfe sunt grăunțe de aur pentru a dobândi dela Dumnezeu multe haruri. Ele vor fi ca pomana văduvei din Evanghelie care, fiind mică în sine, înaintea Domnului tot a avut însemnătate mare. Astfel de jertfe să oferim inimii lui Isus de acord cu intențiile Apostolatului rugăciunii, dar mai ales pentru nevoile lumii întregi și în rândul întâiu pentru sfânta Biserică catolică.

Știm cât de mult stăruiește ateismul bolșevic întru a cuceri lumea. Dela 1937 până la 1938, șapte mii de oameni au fost împușcați în Rusia, 400 de mii puși în închisoare, zece milioane ținute în taberele de concentrare. Rusia mai are, ce-i drept, 127 de preoți catolici. Dar numai doi dintr'înșii pot activa, și anume numai pentru străini. Ceilalți se află în taberele de concentrare. Pe de altă parte ateii ruși pregătesc plăci fonetice în diferite limbi, cari vor fi răspândite peste toată lumea pentru a face apostolat infernal. Deci vedem, că lumea are nevoie de mult ajutor dela Dumnezeu, și noi să-l dobândim mai ales acum, în timpul sfântului post, cu ajutorul jertfelor noastre prezintate lui Dumnezeu de Preasfânta Inimă a lui Isus. — Poate că enoriașii noștri ar putea asculta sfânta liturghie și peste săptămână și ar putea uni jertfele lor cu jertfa nesângeroasă a lui Isus pentru victoria cauzei lui Dumnezeu. — Să-i îndrumăm în această direcție.

P. Felix Wiercinski S. I.

Presă creștină

Dumineca a treia din Paresimi, precum știm, a fost decretată de episcopul nostru drept *Duminecă a presei*. Anul acesta, prin urmare, va cădea pe ziua de *12 Martie*. Se vor rosti cu acel prilej cuvântări ocazionale, se vor face colecte, se vor împărți cărți și se vor recomanda tipărituri creștine. Ceeace numai spre binele obștesc va fi.

Pentru acel prilej socotim a fi cât se poate de binevenite o seamă de cuvinte rostite de ilustre fețe bisericesti catolice în legătură cu presa bună. Pot și trebuie să dele de gândit oricărui cap creștin cugetător.

Zice *† Papa Pius XI*: „Presă stă în slujba celui Rău, într'un chip îngrozitor, stricând gândirea și datinile... Catolicii greșesc de multe ori nu numai nepricepând trebuința presei bune, ci încurajând pe cea rea, cumpărând adeca ziare și cărți de acestea. — Nu veți putea face niciodată destul pentru presa bună“. — „Când un ziar se închină, în întregime, apostolatului adevărului și virtuții, pentru binele sufletelor și pentru mai marea slavă a lui Dumnezeu și a Bisericii Sale, nu este binecuvântare pe care să n'o vrednicească“.

Card. Eugeniu Pacelli, către ziarștii Franței, în Paris la 10. 7. 937: Nu fără temeruri, S. Sa Pius XI, într'o memorabilă audiență, v'a numit „mari moșieri ai cuvântului“. Nici odată un așa de înalt titlu de nobleță nu s'a dat tagmei ziarștilor. Și S. Părinte nu va putea face un tâlc mai strălucit, decât amintindu-vă cuvântul renumitului Alessandro Manzoni: „Cuvântul e stăpânul lumii. Nu trebuie nicicând trădat adevărul și nici când nu trebuie spus un cuvânt care să poată fi o încurajare la greșală ori la rău“.

Card. Ella Dalla Costa arhiepiscop de Firenze: Presă catolică ne arată adevărurile de credință și datoritiile vieții creștinești; ea

apără comoara revelației dumnezeiești de atacurile vrăjmașilor ei neimpăcați; ea pune în adevărată el lumină viața și faptele Intemeietorului Bisericii; ea face ca toți să vadă strălucitoarele frumuseți ale legii lui Dumnezeu și neprejuțitele binefaceri ce aceasta aduce omenirii; ea lămurește cum trebuie rostul rugăciunii și al sfintelor taine, izvoare neperitoare de har pentru toți fiii Bisericii; în sfârșit ea sărbătorește spre zidirea sufletească a tuturor, vrednicile Sfintilor, acești aleși ai lui Dumnezeu. Presă catolică e un fluviu mareț care vine să adape ogoarele Bisericii, care se adaugă la acțiunea pastorală a clerului, pentru a duce turma lui Hristos la mântuire.

Card. Minoretti, arhiepiscop de Geneva: Cel din urmă Papi au luptat stăruitor și au apărut cu bărbăție două instituții: presa catolică și acțiunea catolică; cea dintâi, purtătoare nu numai de învățătură și de morală sănătoasă, ci răspânditoare a cuvântului însuși al Papiilor; a doua colaboratoare sinceră, leală, devotată în săși la acțiunea Bisericii.

Acelaș cu alt prilej: Până și mașinile voastre de scris sunt cali voștri de bătae, armele voastre de apărare și de atac, arme puternice și înspălmântătoare nu numai când vorbesc, ci și atunci când tac, pentru că este o tăcere din încăpăținare și conspirație, precum e o tăcere din dragoste și jertfă; e o tăcere de spalmă, precum e o tăcere de martir și de apostol.

Card. Carlo Salotti, Roma, 11, 11-1936: Apostolatul condelului? E și aceasta o armă puternică de conlucrare, ba e un mijloc de răspândire mai largă a cuvântului, fiindcă nu are margini în timp și în spațiu, pătrunde în toate focarele, în toate locurile private și publice și prilejește gândiri și reflexii pe care vorba intraripată nu le îngăduie.

Ep. Louvard. ... Grație minunatei invenții a tiparului, veacuri se leagă de veacuri și trecutul învie; noi cunoaștem astfel ideile, acțiunile, cuvântările și viața oamenilor și popoarelor care au fost sau sunt separate de noi prin milenii de ani... Presă nu cere dela noi sarcina de a o căuta. Ea vine și se oferă, ea strigă, ea se impune și nu ne putem desrobi de suveranitatea ei.

Pascal a zis că opinia e regina lumii; așa dar presa care stăpânește opinia este regina. Presă e stăpâna; ea formează spiritul, domnește asupra conștiinței, face revoluții, legi, moravuri... Ce nu face presa? Și tâlcul puterii ei este că ea mai niciodată nu poruncește, ci întotdeauna sugerează.

Arhiep. card. *Suhard* de Reims: (Presă) Să nu piardă nici când din vedere scopul său propriu și care e (lucru firesc) *faptul catolic*: ce gândește, ce vrea, ce face Biserica în persoana Papii, a episcopilor, a clerului, a operelor, a Misiunilor; tot ce interesează trupul mistic. Să recunoaștem de altfel că singur ziarul catolic raportează sau poate raporta despre acestea. Chiar o presă simpatcă de cele mai multeori le retace sau le raportează necomplet, dacă nu diformate.

Toate acestea face să fie cetite, meditate și vestite și altora. (ig.)

Un act de înaltă moralitate. Ministerul Agriculturii a dăruit „Gazetei Transilvaniei“ din Brașov un imobil în care să se poată adăposti redacția și tipografia, precum și personalul de conducere al acestei gazete a lui Barișiu și a fraților Mureșeni, ce are la activul său cultural-național o apostolie de mai bine de o sută de ani. Maj. Sa Regele a sancționat Decretul-lege prin care se face această dona-

ție, așa că de acum încolo „Gazeta“ își are ei. Ne bucurăm de această reparație istorică dorim suratei zile multe încă și putea muncă pe calea de cinste a celor ce i-au tratat paginile.

Știri mărunte

Conferință episcopescă. *Acum s'au întrunit la Blaj, toți înalții ierarhi ai Bisericii noastre române unite în conferință episcopescă. S'au desbătut cu acest prilej problema ordinea zilei privind interese de mare însemnătate a Bisericii noastre și s'au luat hotărâri în consecință. Tot timpul cât au stat la arhierii întruniți au fost oaspeții I. P. Mitropolit Alexandru.*

Sfințire de episcop. Dumineca a avut loc, în cadre foarte sărbătorești, sacraea întru episcop a Preasf. *Mărtin al Albei-Julii*. Actul sfânt l-a săvârșit în Blaj Sf. Arhanghel Mihail, Excel. Sa *Andrei* Nunțiu papal, cu asistența PP. SS. LL. dela Iași, Pacha dela Timișoara și Fiedler Satu-Mare, episcopi latini. A fost de față multă lume aleasă — Blajul l'a reprezentat Sa Dr. Victor Macaveiu, prepozit. — În noului ierarh ani mulți în fruntea eparhiei noastre i-a fost incredințată ad majorem Dei gloriam.

Locals. Dumineca viitoare, întâiu relui Post, va predica în catedrală părinte *Gavril Pop*, profesor de teologie.

— Alaltă ieri, Joi, s'a slujit la catedrală în fața tuturor școlărilor de băieți, o *sfântă liturghie și un parastas* pentru sufletul Suprașcolărilor Pontifice *Pius XI*, de fericită pomenire, trecutele veșnice. A pontificat părinte Victor Pop, monic mitropolitan, în sobor de preoți-diaconi școlari. Cuvântul ocazional l'a rostit părinte mitru Neda, profesor de teologie.

Conferință pentru aștrăștii. Asociația Studenților Români Uniți (*Astru*) din Cluj a avut Dumineca trecută selecta plăcere să asculte o conferință temeinic gândită și bine prinsă. A fost conferința: *Românism și Ecumenism* a d. prof. *Iosif Frollo*, directorul „Foaia Nouă“ din București. Studenți și studenți cu și alți intelectuali ce erau de față cu acest prilej la parohia noastră din Str. Polona rămas îndatorăți față de conferențiarul nostru știut să lămurească, senin și solid, o chestie atât de însemnată, pe atât de agitată, mai puțin de câțiva ani încoace.

Moartea unui dascăl bun. Trecute a încetat din viață *Romul Simu*, dascălul „Astrei“. Adormitul în Domnul s'a dus la Ciufud, lângă Blaj, a funcționat ca învățător confesional unit în Orlat, Ohaba Făgărașului și iarăși Orlat, apoi Sibiu, până la retragerea în viață. A fost bun pedagog și bun profesor al condeiului. A colaborat la diferite reviste și reviste, între cari și la „Foaia Școlară“ și „Unirea“ din Blaj. Din lucrările sale merită să se citească: „Monografia economică a comunei Ciufud“ și „Comuna Viitorul“. Satului său natal i-a lăsat o dănie de preț: o frumoasă bibliotecă populară, aleasă din biblioteca sa personală. — Fie-i partea cu dreptii!

† Netli Magde, născ. Papiu, soția vprot. I. Magde din Drâmbăr, a adormit Domnul la 9 Febr. c., în anul 75 al vieții sale al fericitei sale căsătorii. Odihnească în pace!

Ce l'ți și răspândiți „UNIREA“